

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 16CoP/93/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6713217952
Dátum vydania rozhodnutia: 17. 12. 2014
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Štefan Baláž
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2014:6713217952.1

Uznesenie

Krajský súd v Banskej Bystrici vo veci starostlivosti súdu o maloleté deti R.: Q., nar. XX. XX. XXXX, R., nar. XX. XX. XXXX a H., nar. XX. XX. XXXX, všetky bytom ako otec, zastúpené kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Zvolen, deti matky F. V., nar. XX. XX. XXXX, trvale bytom R., P. R. XXXX/XX, prechodne bytom T. Q. L. P. a T. Q., T XTP, P., T., XXX P. A., právne zastúpenej Mgr. Martinom Hurtajom, advokátom, advokátska kancelária so sídlom Nitra, Štefánikova 15, a otca D. R., nar. XX. XX. XXXX, trvale bytom O., Ľ. Z. XXXX/XX, právne zastúpeného JUDr. Adrianou Mazúchovou, advokátkou, advokátska kancelária so sídlom Zvolen, Svätoplukova 15, o návrhu matky na nariadenie predbežného opatrenia, o odvolaní otca proti uzneseniu Okresného súdu Zvolen, č. k. 12P/24/2013-322 zo dňa 3. 11. 2014, takto

rozhodol:

Uznesenie okresného súdu p o t v r d z u j e .

o d ô v o d n e n i e :

Okresný súd napadnutým uznesením na návrh matky maloletých detí nariadil predbežné opatrenie, ktorým vyslovil, že matka je na čas do právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej oprávnená stretávať sa s maloletými deťmi bez prítomnosti otca v čase vianočných sviatkov v roku 2014/2015 od 28. 12. od 10:00 hod. do 06. 01. do 18:00 hod. na území Slovenskej republiky. Otcovi uložil maloleté deti na styk s matkou riadne pripraviť a matke styk s maloletými deťmi umožniť s tým, že otec je povinný v určený deň maloleté deti v mieste svojho bydliska matke odovzdať a matka je povinná v určený deň maloleté deti v mieste bydliska otca tomuto vrátiť. Vo zvyšku okresný súd návrh matky na nariadenie predbežného opatrenia zamietol.

V odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že návrhom vo veci samej sa matka domáha úpravy styku s maloletými a uloženia povinnosti otcovi maloletých poskytovať matke pravidelné informácie o podstatných skutočnostiach ohľadne výchovy maloletých. V priebehu konania matka doručila okresnému súdu návrh na nariadenie predbežného opatrenia, ktorým sa domáha úpravy styku s maloletými na čas vianočných sviatkov 2014/15 tak, že matka bude oprávnená s maloletými deťmi sa stretnúť od 28. 12. od 8.00 hod. do 6. 1. do 19.00 hod. na území Slovenskej republiky s tým, že otec bude povinný deti na styk pripraviť a tieto matke odovzdať. Svoj návrh na nariadenie predbežného opatrenia odôvodnila tým, že konanie vo veci úpravy výkonu rodičovských práv a povinností k maloletým deťom nie je dosiaľ skončené a otec maloletých detí matke úmyselne a dlhodobo v styku s maloletými bráni, ako na to poukázala už vo svojom písomnom vyjadrení zo dňa 22. 4. 2014. Okresný súd považoval návrh matky na nariadenie predbežného opatrenia v prevažujúcej miere za dôvodný, keď poukázal na to, že potreba dočasnej úpravy formou priebežného opatrenia je v záujme maloletých detí. Stotožnil sa so závermi znaleckého posudku č. 21/2014 znalkyne z odboru psychológia Y.. L. T., z ktorých vyplýva, že úprava styku matky s maloletými je žiaduca, je v záujme maloletých aby ich kontakt s matkou bol frekventovaný a intenzívny a aby tento prebiehal v neprítomnosti otca, keď deti potrebujú prežiť vzájomnú prítomnosť s matkou slobodne a radostne bez pocitov viny a výčitiek, čo im otec (aj keď možno podvedome) nedopraje. Okresný súd zdôraznil, že rola matky a jej výchovné pôsobenie je vo vzťahu k zdravému vývinu a výchove maloletých dôležitá a maloleté deti jej absenciou strárajú. Vyslovil názor, že keby styk

nechal na dohodu rodičov, existuje dôvodná obava, že styk matky s deťmi by sa realizovať nemusel, resp. by sa nemusel realizovať v takom rozsahu (predovšetkým pre negatívny postoj otca k matke). V tejto súvislosti osobitne zdôraznil, že vo veci samej zatiaľ nebolo právoplatne rozhodnuté, pričom nie je možné predpokladať, že sa tak stane do nadchádzajúcich vianočných sviatkov. Na základe uvedeného upravil okresný súd styk matky s maloletými počas vianočných sviatkov 2014/15, a to v čase od 28. 12 od 10.00 hod. do 6. 1. do 18.00 hod. s tým, že tento styk sa zrealizuje bez prítomnosti otca na území Slovenskej republiky. Prvostupňový súd sa čiastočne nestotožnil s matkou navrhovaným časovým ohraničením styku s prihliadnutím na ročné obdobie a čas potrebný na prípravu detí na odchod z domácnosti otca, preto návrh matky na nariadenie predbežného opatrenia v prevyšujúcej časti zamietol.

Proti uzneseniu okresného súdu podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie otec maloletých detí. V prvom rade okresnému súdu vytkol, že tento náležite nezistil skutkový stav potrebný na rozhodnutie o návrhu na nariadenie predbežného opatrenia a zároveň nemal osvedčené skutočnosti tvrdené matkou. Bez dokazovania si osvojil tvrdenia matky o tom, že otec jej dlhodobo úmyselne bráni v osobnom kontakte s maloletými, čo je v rozpore s jej vyjadrením zo dňa 22. 4. 2014. Zároveň uviedol, že vždy matke styk s maloletými deťmi umožnil, keď ho o to matka požiadala, a v tejto súvislosti presne špecifikoval obdobia, kedy sa tak stalo. Rovnako uviedol, že matke umožňuje každú nedeľu od 14.00 hod. do 17.00 hod. telefonický kontakt s deťmi. Matka teda neosvedčila, že by zo strany otca bolo v styku s deťmi bránené, čo mal prvostupňový súd zisťovať výsluchom maloletých detí. Navyše, okresný súd pri svojom rozhodovaní o návrhu na nariadenie predbežného opatrenia vychádzal zo záverov znaleckého posudku J. L. T., s ktorými sa stotožnil. Voči uvedenej znalkyni však otec vzniesol námietku zaujatosti, o ktorej dosiaľ rozhodnuté nebolo. Prvostupňový súd tak pri svojom rozhodovaní nebral do úvahy skutočný záujem detí, ale prioritne zohľadnil záujem ich matky. Z obsahu spisu vyplýva, že vzťahy medzi matkou a deťmi sú komplikované a narušené, o čom svedčí aj priebeh jednotlivých stretnutí a telefonických kontaktov. Súd nerešpektoval vôľu maloletých vyjadrenú vo výpovediach v znaleckom posudku a umožnil ich stretnutie s matkou v prostredí, ktoré pre ne nie je vhodné vzhľadom na negatívne zážitky a spomienky. V tejto súvislosti vyjadril presvedčenie, že styk matky s maloletými sa uskutoční u rodiny matky v R.. Vzhľadom na uvedené navrhol, aby odvolací súd uznesenie okresného súdu zmenil a návrh matky na nariadenie predbežného opatrenia zamietol.

Matka vo svojom vyjadrení k odvolaniu otca maloletých detí zdôraznila, že otec maloletých sa počnúc vyjadrením jeho právnej zástupkyne zo dňa 5. 5. 2014 domáha zákazu osobného styku matky s maloletými. Preto jeho tvrdenie o tom, že styku nebráni a z tohto dôvodu nie je potrebné predbežné opatrenie nariaďovať, považuje matka za absurdné a v priamom rozpore s obsahom spisu. Poukázala na závery znaleckého posudku Y. T., z ktorých vyplýva nie len súhlas, ale aj akútna potreba úpravy osobného styku matky s maloletými, a to vrátane vianočných sviatkov. Na základe uvedeného navrhla odvolaciemu súdu odolaním napadnuté uznesenie prvostupňového súdu ako vecne správne potvrdiť. Krajský súd ako súd odvolací, prejednal odvolanie v rozsahu danom ust. § 212 ods. 1 zákona č. 99/1963 Zb. Občianskeho súdneho poriadku (ďalej v texte aj „O. s. p.“), bez nariadenia pojednávania podľa § 214 ods. 2 O. s. p. a napadnuté uznesenie okresného súdu podľa § 219 ods. 1, 2 O. s. p. ako vecne správne potvrdil.

Podľa § 102 ods. 1 prvá veta O. s. p., ak treba po začatí konania dočasne upraviť pomery účastníkov alebo zabezpečiť dôkaz, pretože je obava, že neskôr ho nebude možné vykonať alebo len s veľkými ťažkosťami, súd na návrh neodkladne nariadi predbežné opatrenie alebo zabezpečí dôkaz.

Inak o predpokladoch, ktoré musia byť splnené pre nariadenie predbežného opatrenia a o jeho dôsledkoch platia ustanovenia § 74 až 77a O. s. p..

Predbežné opatrenie nariadi súd na návrh. Návrh nie je potrebný, ak ide o predbežné opatrenie na konanie, ktoré môže súd začať i bez návrhu. Návrh má okrem náležitostí návrhu podľa § 79 ods. 1 <aspi://module='ASPI'&link='99/1963 Zb.%252379'&ucin-k-dni='30.12.9999'> O. s. p. obsahovať opísanie rozhodujúcich skutočností odôvodňujúcich nariadenie predbežného opatrenia, uvedenie podmienok dôvodnosti nároku, ktorému sa má poskytnúť predbežná ochrana, a odôvodnenie nebezpečenstva bezprostredne hrozacej ujmy alebo potreby dočasnej úpravy pomerov maloletého dieťaťa v záujme maloletého dieťaťa; ak ide o odovzdanie dieťaťa do starostlivosti fyzickej osoby, ktorá nie je blízkou osobou maloletého dieťaťa, k návrhu musí byť doložený doklad preukazujúci zapísanie do zoznamu žiadateľov podľa osobitných predpisov. Z návrhu musí byť zrejmé, čoho sa mieni navrhovateľ domáhať návrhom vo veci samej. Návrh musí ďalej obsahovať aj označenie fyzickej osoby, ktorej má byť maloleté dieťa zverené do starostlivosti, alebo označenie zariadenia na výkon rozhodnutia súdu, do ktorého má byť maloleté dieťa umiestnené. Návrh podľa odseku 8 <aspi://module='ASPI'&link='99/1963 Zb.%252375'&ucin-k-dni='30.12.9999'> musí obsahovať aj výšku zábezpeky na náhradu ujmy (§ 75 ods. 1, 2 O. s. p.).

Podľa § 75 ods. 6 O. s. p., súd môže vydať rozhodnutie o predbežnom opatrení aj bez výsluchu účastníkov a bez nariadenia pojednávania.

Podľa § 76 ods. 1 písm. e/, f/ O. s. p., predbežným opatrením môže súd nariadiť účastníkovi najmä, aby nenakladal s určitými vecami alebo právami, aby niečo vykonal, niečoho sa zdržal alebo niečo znášal. Odvolací súd, vychádzajúc z rozsahu a dôvodov odvolania, po preskúmaní uznesenia prvostupňového súdu aplikujúc ustanovenie § 219 ods. 2 O. s. p., sa v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého uznesenia a konštatuje správnosť dôvodov a právnych úvah, na podklade ktorých prvostupňový súd rozhodol.

Predbežné opatrenie je jedným zo zabezpečovacích inštitútov v civilnom procese. Jeho zabezpečovacia funkcia sa prejavuje najmä v jeho schopnosti dočasnou a provizórnou úpravou zabrániť nepriaznivým následkom, ktoré mohli pred začatím konania alebo už v začatom konaní nastať. Je možné ho nariadiť pred začatím konania, ako aj v už začatom konaní v súlade s § 102 ods. 1 O. s. p.. Z uvedeného vyplýva, že predbežné opatrenie nemá charakter konečného rozhodnutia a jeho účelom je len dočasná úprava pomerov účastníkov. Nariadením predbežného opatrenia navrhovateľ nenadobúda práva, o ktorých bude rozhodnuté až rozhodnutím vo veci samej. Z uvedeného charakteru predbežného opatrenia vyplýva, že pred jeho nariadením nemusí súd zistiť všetky skutočnosti, ktoré sú potrebné pre vydanie konečného rozhodnutia a pri ich zisťovaní nemusí byť vždy dodržaný formálny postup stanovený na dokazovanie. Je však nutné, aby boli osvedčené aspoň základné skutočnosti potrebné pre záver o pravdepodobnosti nároku, ktorému sa má poskytnúť predbežná ochrana, ako i osvedčenie, že existuje nebezpečenstvo bezprostrednej ujmy. Vyššie uvedené však celkom neplatí v prípade, ak sa požadované predbežné opatrenie týka starostlivosti súdu o maloletých, keď od účinnosti novely Občianskeho súdneho poriadku vykonanej zákonom č. 388/2011 Z. z. navrhovateľ nemusí preukazovať existenciu bezprostredne hroziacej ujmy vo vzťahu k maloletému, ale postačí len osvedčenie potreby dočasnej úpravy pomerov k maloletému, ktorá úprava je v maloletého záujme. Pokiaľ ide o výklad pojmu osvedčovanie, tak uvedený pojem na rozdiel od dokazovania znamená, že súd prostredníctvom označených dôkazov zisťuje najvýznamnejšie skutočnosti dôležité pre rozhodnutie. Dôkazné bremeno spočíva výlučne na navrhovateľovi predbežného opatrenia a jeho návrh by tak mal obsahovať všetky náležitosti umožňujúce jeho meritórne vybavenie, počnúc preukázaním potreby dočasnej úpravy pomerov účastníkov konania, cez osvedčenie dôvodnosť nároku, ktorému sa má poskytnúť predbežná ochrana, až po preukázanie nebezpečenstva bezprostredne hroziacej ujmy (prípadne potreby dočasnej úpravy pomerov k maloletému dieťaťu). Potreba prenesenia dôkazného bremena výlučne na navrhovateľa predbežného opatrenia vyplýva zo skutočnosti, že účastníci nemusia byť pred rozhodnutím o návrhu na nariadenie predbežného opatrenia vypočutí, čo súvisí s tým, že výsluch by mohol zmať účel predbežného opatrenia.

Po preskúmaní súdneho spisu, najmä návrhu na nariadenie predbežného opatrenia, napadnutého uznesenia a odvolania otca maloletých, dospel odvolací súd k záveru, že okresný súd uvedené špecifiká predbežného opatrenia plne zohľadnil. Správne poukázal na skutočnosť, že rola matky a jej výchovné pôsobenie je vo vzťahu k zdravému vývinu maloletých detí dôležitá a maloleté deti jej absenciou strárajú. Z tohto dôvodu úplne legitímne považoval za opodstatnené, aby maloletým deťom bolo umožnené opätovne nadviazať čo možno najintenzívnejší kontakt so svojou matkou, v poslednom období realizovaný len formou telefonických rozhovorov, prípadne formou občasných niekoľkohodinových stretnutí. Vzhľadom na značnú vzdialenosť miesta obvyklého pobytu matky (T.T. L. P. a T. Q.) a detí (Slovenská republika), ktorá objektívne nedovoľuje pravidelnejšiu formu osobného kontaktu matky s maloletými, ako aj s poukazom na blížiaci sa vianočné sviatky, ktoré umožňujú matke príchod na územie Slovenskej republiky i na dlhšie obdobie, okresný súd plne v súlade so záujmami maloletých považoval návrh matky na nariadenie predbežného opatrenia za dôvodný a tomuto v prevažujúcej časti vyhovel, keď aj z vyjadrení maloletých detí v rámci znaleckého vyšetrenia (č. I. 289, 291 a 292 spisu) ako aj zo správy Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Zvolen z vykonaného pohovoru s maloletými (č. I. 203 spisu) je zrejmá túžba maloletých po tom, aby sa matka k nim vrátila, alebo aspoň, aby sa s ňou mohli stretávať. Pokiaľ pritom ide o odvolaciu námietku otca, že okresný súd vyššie uvedené závery vyslovil aj s poukazom na obsah znaleckého posudku č. 21/2014 znalkyne z odboru psychológia, odvetvia klinická psychológia detí, klinická psychológia dospelých a poradenská psychológia Y. L. T., voči ktorej znalkyni však otec maloletých podal námietku zaujatosti, o ktorej námietke doposiaľ rozhodnuté nebolo, uvedenú je potrebné vyhodnotiť ako neopodstatnenú. Na vylúčenie znalca z vykonania znaleckého úkonu totiž s poukazom na § 17 ods. 1 O. s. p. platia primerane ust. § 14 - 16 O. s. p. s tým rozdielom, že o vylúčení znalca rozhoduje predseda senátu alebo samosudca. Dôvodom pre vylúčenie znalca preto nie sú okolnosti, ktoré spočívajú v jeho postupe pri uskutočňovaní znaleckého úkonu (t. j. pri vykonávaní šetrení, meraní, spracovávaní znaleckého posudku a pod.), ani

v takomto postupe pri uskutočňovaní znaleckých úkonov v iných konaniach, ale len dôvody podľa § 14 ods. 1 O. s. p., t. j., že zo zreteľom na pomer znalca k veci, k účastníkom alebo k ich zástupcom možno mať pochybnosti o jeho nezaujatosti. Žiaden z dôvodov uvedených v predchádzajúcej vete však námietka zaujatosti podaná otcom voči súdnej znalkyni neobsahuje. Otec maloletých v podanej námietke netvrdil, že by mala ustanovená súdna znalkyňa akýkoľvek vzťah k predmetu konania, k účastníkom konania alebo ich zástupcom, namietal len postup znaleckého vyšetrenia dňa 1.9.2014 (jeho priebeh) a spôsob dojednávania času jeho uskutočnenia medzi znalkyňou a otcom maloletých. Uvedené však nie je dôvodom na vylúčenie znalkyne z uskutočňovania znaleckého úkonu a v takomto prípade súd na námietku zaujatosti neprihliada (viď. § 15a ods. 5 O. s. p.), ako to vyplýva aj z úradného záznamu okresného súdu zo dňa 30. 9. 2014, ktorý je zažurnalizovaný na č. I. 301 spisu. Preto skutočnosť, že okresný súd pri nariadovaní predbežného opatrenia vychádzal aj zo záverov znaleckého posudku nemá žiaden vplyv na vecnú správnosť jeho rozhodnutia.

Rovnako nedôvodná je i námietka otca maloletých, že nariadenie predbežného opatrenia nebolo potrebné z dôvodu, že otec matke v styku s maloletými nebráni, keď tento styk matke kedykoľvek na jej požiadanie umožňuje. V tejto súvislosti je potrebné uviesť, že zo zhodných vyjadrení účastníkov konania síce vyplýva, že otec umožnil matke styk s maloletými napr. dňa 4. 3. 2014, dňa 15.3.2014, dňa 27. 3. 2014, t. j. nedá sa hovoriť o tom, že by otec v priebehu roku 2014 styku matky s maloletými bránil takým spôsobom, že by tento nebol vôbec realizovaný, z jeho písomného vyjadrenia zo dňa 5. 5. 204, ako aj z vyjadrenia právnej zástupkyne otca na pojednávaní dňa 6. 5. 2014 je však zrejmé, že navrhuje osobný styk matky s maloletými zakázať. Rovnako navrhuje obmedziť i telefonický, resp. internetový kontakt matky s maloletými upravený predbežným opatrením okresného súdu zo dňa 5. 5. 2014 z rozsahu troch hodín každú nedeľu prostredníctvom komunikačného programu SKYPE alebo prostredníctvom telefonického rozhovoru, len na rozsah troch hodín jedenkrát do mesiaca, a aj to len prostredníctvom telefonického rozhovoru, keď okrem iného uviedol že „nie je povinný mať internet“. Už samotné uvádzané vyjadrenia potom odôvodňujú obavu, že keby styk matky s maloletými deťmi bol ponechaný na dohode rodičov, tento by sa realizovať nemusel, resp. by sa nemusel realizovať v potrebnom rozsahu. O správnosti uvedenej úvahy pritom svedčí aj skutočnosť, že otec síce umožnil matke styk s maloletými (ako o tom už odvolací súd pojednával vyššie), tento sa však realizoval len v rozsahu niekoľkých hodín. Krajský súd preto považuje za nanajvýš pravdepodobné, že k realizácii styku maloletých s matkou v rozsahu od 28. 12. 2014 do 6. 1. 2015 by bez toho, aby umožnenie tohto styku matke bolo otcovi nariadené predbežným opatrením, nedošlo.

Pokiaľ sa jedná o obavu otca, že matka bude styk s maloletými realizovať u svojej rodiny v R., t. j. v prostredí, ktoré nie je pre maloleté deti vhodné vzhľadom na ich negatívne zážitky a spomienky z minulosti, k uvedenej je v prvom rade potrebné uviesť, že vychádzajúc z obsahu vyjadrení maloletých Q. a R., menovaní skutočne vyjadrili svoje obavy z toho, aby sa nestretli so svojimi bratrancami Q., ktorý podľa obsahu spisu bývajú na adrese J. XXXX/XX, V. Dôvodom uvedených obáv u maloletých je negatívny zážitok, ktorý sa odohral pri „hre na rodinu“ maloletých s bratrancami Q. u starej matky maloletých v R. na adrese P. R. XXXX/XX. Ďalej odvolací súd z obsahu súdneho spisu zistil, že matka v návrhu na nariadenie predbežného opatrenia uviedla, že styk s maloletými chce realizovať v R., nie však u svojej matky, v ktorej dome k negatívnemu zážitku maloletých malo dôjsť, ale u svojej sestry R. L. na adrese Y. XXXX, ktorá má samostatný dom a žije v ňom len s manželom a maloletým synom. Navyše v návrhu na nariadenie predbežného opatrenia zdôraznila, že v prípade, ak maloletí nebudú s tým, aby sa styk uskutočnil u matkinej sestry, súhlasí, je pripravená styk realizovať aj na inom mieste podľa želania maloletých detí. Vzhľadom k uvedeným zisteniam, keďže styk nebude realizovaný priamo v prostredí, kde malo dôjsť k negatívnemu zážitku, ale u sestry matky maloletých, od negatívneho zážitku uplynulo viac ako päť rokov, súdna znalkyňa v rámci znaleckého posudku a ani kolízny opatrovník vo svojom vyjadrení nevzniesli žiadne výhrady voči tomuto miestu styku a matka navyše vyjadrila ochotu realizovať styk na inom mieste, ak o to deti požiadajú, odvolací súd nevidel dôvody na zmenu nariadeného predbežného opatrenia, ktorým bolo navyše miesto styku matky s maloletými obmedzené len na územie Slovenskej republiky (a nie na územný obvod obce R.). Odvolací súd však napriek uvedenému dôrazne apeluje na matku, aby čas, ktorý na základe uvedeného predbežného opatrenia bude môcť s maloletými stráviť, venovala intenzívnej starostlivosti o maloletých, zamerala na ne svoju plnú pozornosť, a teda zabezpečila, aby strávený čas bol časom lásky a vzájomného porozumenia, bez traumatizujúcich zážitkov.

Na základe uvedených skutočností odvolací súd rozhodnutie prvostupňového súdu ako vecne správne podľa ust. § 219 ods. 1, 2 O. s. p. potvrdil.

Rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Banskej Bystrici, ako súdu odvolacieho, pomerom hlasov 3: 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.